

ROMANIA

Parlamentul României
Camera Deputaților

Domnului judecător

VALER DORNEANU

Președintele Curții Constituționale a României

Stimate domnule Președinte,

Având în vedere adresa Curții Constituționale nr. 7274 din 8 septembrie 2021, obiect al Dosarului nr. 2764/E/2021, prin care se solicită punctul de vedere al președintelui Camerei Deputaților referitor la sesizarea formulată de domnul Florin Vasile Cîțu, prim-ministru al Guvernului României, cu privire la existența unui conflict juridic de natură constituțională între Parlamentul României, pe de-o parte, și Guvernul României, pe de altă parte,

Președintele Camerei Deputaților c o m u n i c ă prezentul

PUNCT DE VEDERE

Curtea Constituțională a fost sesizată de prim-ministrul al Guvernului României în legătură cu existența unui conflict juridic de natură constituțională între Parlamentul României și Guvernul României, în vederea soluționării acestuia.

În conformitate cu dispozițiile art. 146 lit. e) din Constituție, republicată, Curtea Constituțională *„soluționează conflictele juridice de natură constituțională dintre autoritățile publice, la cererea Președintelui României, a unuia dintre președinții celor două Camere, a prim-ministrului sau a președintelui Consiliului Superior al Magistraturii”*.

În examinarea cererii ce formează obiectul prezentei cauze, în drept trebuie să avem în vedere deopotrivă dispozițiile incidente din legea fundamentală, legislația infraconstituțională aplicabilă situației semnalate, respectiv regulamentele parlamentare, și jurisprudența Curții Constituționale, prin prisma caracterului general obligatoriu al deciziilor acesteia, iar în fapt trebuie să analizăm conduita autorităților publice indicate de autorul sesizării în raport cu drepturile și obligațiile care le incumbă potrivit Constituției și cu principiul colaborării loiale între autoritățile publice.

Analizând sesizarea de neconstituționalitate înaintată din perspectiva prevederilor art. 146 lit. e) din legea fundamentală, constatăm că este îndeplinită condiția constituțională cu privire la calitatea persoanei care a formulat sesizarea, respectiv domnul Florin Vasile Cîțu, prim-ministru al Guvernului României, și urmează să analizăm dacă situația prezentată în sesizare presupune ori conduce la existența unui conflict juridic de natură constituțională între autorități ale statului, în sensul Constituției și al legislației subsecvente.

Totodată, sesizarea trebuie analizată din perspectiva prevederilor art. 34 alin. (2) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, cu modificările ulterioare, care statuează referitor la conținutul sesizării că *„Cererea de soluționare a conflictului va menționa autoritățile publice aflate în conflict, textele legale asupra cărora poartă conflictul, prezentarea poziției părților și opinia autorului cererii.”*

În primul rând, cu privire la **presupusa existență a unui conflict juridic de natură constituțională** între entitățile publice menționate în sesizare, constatăm că sintagma constituțională *„conflict juridic de natură constituțională”* nu este definită ori

măcar circumstanțiată în legea fundamentală. Ca urmare, în interpretarea și aplicarea acesteia este necesar să avem în vedere elementele care caracterizează această instituție juridică, astfel cum au fost ele conturate de-a lungul timpului, în primul rând, în jurisprudența Curții Constituționale. Astfel, Curtea Constituțională a statuat că sintagma *„conflict juridic de natură constituțională între autoritățile publice”* presupune *„acte sau acțiuni concrete prin care o autoritate sau mai multe își arogă puteri, atribuții sau competențe, care, potrivit Constituției, aparțin altor autorități publice, ori omisiunea unor autorități publice, constând în declinarea competenței sau în refuzul de a îndeplini anumite acte care intră în obligațiile lor.”* (a se vedea în acest sens Decizia nr. 5/2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 144 din 17 februarie 2005).

De asemenea, prin Decizia nr. 97/2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 169 din 5 martie 2008, Curtea a reținut: *„Conflictul juridic de natură constituțională există între două sau mai multe autorități și poate privi conținutul ori întinderea atribuțiilor lor decurgând din Constituție, ceea ce înseamnă că acestea sunt conflicte de competență, pozitive sau negative, și care pot crea blocaje instituționale”*.

Pentru a fi soluționat, conform prevederilor legii fundamentale și a jurisprudenței constante în materie a Curții Constituționale, un conflict juridic de natură constituțională trebuie să îndeplinească cumulativ trei condiții: a) conflictul să fie de natură constituțională având în vedere raporturile constituționale dintre autorități, în vederea menținerii statului de drept; b) conflictul să fie juridic, fără să implice poziții divergente/valențe politice, religioase, sociale etc. care nu pot primi o soluționare/dezlegare din partea Curții Constituționalitate (dată fiind obligația acesteia de a manifesta o incontestabilă independență, imparțialitate, prudență și tact în exercitarea acestei competențe); și c) conflictul să comporte între autorități publice, astfel cum sunt prevăzute în Titlul III din Constituție, republicată.

Apreciem că cererea de soluționare a pretinsului conflict juridic de natură constituțională este inadmisibilă deoarece aceasta nu prezintă instanței de contencios constituțional un fapt circumscris acestei căi de control al constituționalității întrucât

Parlamentul României și Guvernul României nu se află într-o stare de conflict instituțional în care una dintre părți „să își aroge puteri, atribuții sau competențe delegate altor autorități publice prin actul fundamental, fie să își decline competențe prin omisiune, fie să refuze îndeplinirea anumitor acte obligatorii pentru aceasta”, ci din contră, Parlamentul, criticat în prezenta speță, a acționat cu bună-credință și în spiritul principiului loialității constituționale, acționând activ să dea eficiență prevederilor constituționale și regulamentare, în ciuda impedimentelor obiective intervenite, după cum vom reliefa în cadrul analizei detaliate a argumentelor autorilor cererii de soluționare a pretinsului conflict de natură constituțională.

Totodată, inadmisibilitatea acestui demers este susținută și de natura obiectului criticii autorului, acesta realizând în realitate o veritabilă critică a procedurii, aflate desfășurare, de adoptare a unei moțiuni de cenzură, ceea ce reprezintă conform jurisprudenței Curții Constituționale apanajul unui alt mijloc de control al constituționalității, și nu un temei pentru determinarea unui conflict juridic de natură constituțională în lipsa existenței unui blocaj instituțional între cele două părți după cum am arătat anterior și vom detalia în continuare.

Mai exact, prin Decizia Curții Constituționale nr. 533/2017, instanța de contencios constituțional a consacrat faptul că deși nu are drept elemente de formale de identificare similare cu cele ale altor hotărâri ale Parlamentului, moțiunea de cenzură este, în fond, tot o hotărâre adoptată de plenul reunit al celor două Camere ale Parlamentului, astfel încât, pe cale de consecință, aceasta intră în sfera de cuprindere a art. 146 lit. 1) din Constituția României, republicată, coroborat cu art. 27 alin. (1) din Legea nr. 47/1992.

În același sens arătăm că și doctrina califică moțiunile de cenzură drept o varietate de hotărâri individuale ale Parlamentului prin care se exprimă atitudinea acestuia într-o problemă care privește raporturile ce se stabilesc între Guvern și Parlament și care au ca scop demiterea Guvernului, reprezentând o formă de realizare a controlului parlamentar asupra Guvernului ce urmărește organizarea unei dezbateri publice cu privire la politica

Guvernului și/sau conduita membrilor acestuia în vederea angajării răspunderii politice solidare a acestora și demiterea executivului.

Data fiind natura juridică a moțiunii de cenzură, ca hotărâre a Parlamentului României, apreciem că devin incidente, *mutatis mutandis*, și considerentele Curții Constituționale reținute în deciziile sale nr. 231/2013, 259/2015, 63/2017 și 57/2020, prin care se consacră faptul că pe calea soluționării unui conflict juridic de natură constituțională nu poate fi cerută constatarea neconstituționalității unui act normativ. Astfel Curtea a arătat că în ceea ce *„privește procedura de adoptare a actelor normative, există precedente în jurisprudența Curții, când, prin cererile de soluționare a unor conflicte juridice de natură constituțională, au fost formulate și astfel de critici, apreciate de Curte ca vizând neconstituționalitatea actelor normative în cauză.”*, dar și faptul că *„atribuția Curții Constituționale de soluționare a conflictelor juridice de natură constituțională dintre autoritățile publice nu a fost concepută de legiuitorul constituant ca o a treia cale distinctă de examinare a constituționalității actelor normative [...] Pentru a ne afla în situația unui conflict juridic de natură constituțională, este nevoie să se rețină existența unor acte, acțiuni, inacțiuni ale unei/unor autorități publice care intră în conflict. Însă, nu poate fi calificat drept conflict juridic de natură constituțională conflictul ce se naște între dispoziții de reglementare primară și Constituție. Acest din urmă «conflict» reprezintă, desigur, obiectul controlului de constituționalitate în cadrul căruia este verificată compatibilitatea normelor cu Legea fundamentală.”*

Pe cale de consecință neconstituționalitatea moțiunii de cenzură, cu circumstanțierea enunțată, poate fi stabilită numai în condițiile art. 146 lit. 1) din Constituția României, republicată, coroborat cu art. 27 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, iar nu în temeiul textului constituțional al art. 146 lit. e), atât timp cât neconstituționalitatea invocată, referitoare la procedura de adoptare a moțiunii de cenzură, se identifică chiar cu obiectul cererii de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională.

Tot cu privire la această atribuție a forului constituțional, și Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept de la Veneția a consemnat în avizul său că, deși o astfel de prevedere constituțională este un progres al statului de drept, **Curtea Constituțională nu este un organ de mediere între puterile statului, însărcinat cu aplanarea disputelor lor și cu găsirea unor soluții „politice” pentru diferendele lor.** Încercând să realizeze o clarificare a sintagmei „*conflict juridic de natură constituțională între autoritățile publice*”, Comisia de la Veneția a precizat că poate fi vorba despre conflicte de competență, pozitive sau negative, apărute într-un caz concret.

Prin raportare la circumstanțierea realizată în jurisprudența citată cu privire la atribuția conferită Curții Constituționale de art. 146 lit. e) din Constituție, republicată, rezultă că în prezenta cauză autoritatea de contencios constituțional urmează să se pronunțe cu privire la faptul dacă, prin modul în care moțiunea de cenzură a fost inițiată, depusă și comunicată, Parlamentul, cu încălcarea legii fundamentale, și-a arogat competențe care nu îi aparțin, a încălcat competențe care sunt reglementate în sarcina Guvernului ori a creat un blocaj instituțional.

În situația examinată observăm că autorul sesizării susține „existența unui conflict juridic de natură constituțională între Parlamentul României, pe de o parte, și Guvernul României, pe de altă parte, născut din încălcarea dispozițiilor constituționale cu privire la **modul în care a fost inițiată și depusă moțiunea de cenzură**, respectiv din încălcarea dispozițiilor constituționale cu privire la **modul în care moțiunea de cenzură inițiată și depusă contrar Constituției a fost comunicată** ulterior Guvernului”.

În motivarea sesizării se invocă astfel aspecte de procedură parlamentară privitoare la: 1. inițierea moțiunii de cenzură de către cei 124 de deputați și senatori și depunerea acesteia la Camera Deputaților și Senat în vederea dezbaterii; și 2. comunicarea moțiunii Guvernului de către Președintele Camerei Deputaților.

1. Referitor la inițierea și depunerea moțiunii de cenzură nr. 2 din data de 3 septembrie 2021, intitulată „Demiterea Guvernului Cîțu, singura șansă a României de a

trăi”, autorul sesizării susține că „în data de 3 septembrie 2021, data inițierii și depunerii moțiunii de cenzură, 34 de semnături (11 ale parlamentarilor AUR și 23 ale parlamentarilor USR) nu erau anexate în forma prevăzută de lege pentru a atesta voința expresă, individuală și unilaterală a respectivilor parlamentari de a iniția această moțiune de cenzură”. În opinia acestuia „rezultă că, la momentul inițierii și depunerii moțiunii de cenzură, aceasta nu a fost semnată în mod valid decât de 90 de parlamentari, ceea ce reprezintă mai puțin de o pătrime din numărul total al deputaților și senatorilor”.

Din perspectiva reglementărilor juridice incidente privitoare la inițierea moțiunii de cenzură, forma cea mai înaltă de exercitare a controlului asupra Guvernului de către opoziția parlamentară, observăm că legea fundamentală statuează în mod exhaustiv în art. 113 alin. (2) că aceasta „poate fi inițiată de cel puțin o pătrime din numărul total al deputaților și senatorilor”, ceea ce reprezintă în prezent un număr de 117 deputați și senatori. În fapt, în situația examinată se constată că moțiunea de cenzură a fost inițiată de 124 de deputați și senatori care aparțin grupurilor parlamentare ale Partidului Uniunea Salvați România și Partidului Alianța pentru Unirea Românilor, conform tabelor anexate la textul moțiunii. În privința modalității/modalităților în care se poate exercita intenția deputaților și senatorilor de a iniția o moțiune de cenzură, legea fundamentală și Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului nu conțin nicio prevedere, nicio condiție de validitate în privința formei de prezentare sau a conținutului unei moțiuni de cenzură. Or, potrivit dispozițiilor Legii nr. 96/2006 privind Statutul deputaților și senatorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și ale regulamentelor parlamentare, în exercitarea mandatului lor, deputații și senatorii își exercită competențele cu respectarea principiului legalității și al bunei-credințe, în strictă concordanță cu interesele electoratului care le-au acordat mandatul și cu convingerea proprie a parlamentarului, mandatul imperativ fiind nul.

Conform practicii parlamentare deputații și senatorii își exercită competența, ce decurge din mandatul lor reprezentativ, de a iniția propuneri legislative, proiecte de hotărâri și moțiuni semnându-le, de regulă, în cadrul unei liste constituite special în acest

sens, competență care implică totodată *per a contrario* și prerogativa deputaților și senatorilor de a renunța la sprijinul acordat unui demers parlamentar, ceea ce se concretizează în anunțarea plenului camerei din care fac parte, respectiv, după caz, al Parlamentului că își retrag semnătura acordată inițial. Mecanismul retragerii semnăturii reprezintă singurul mijloc parlamentar prin care sprijinul acordat unui anumit demers parlamentar se poate regulariza întrucât acesta este expresia liberei exercitări a mandatului reprezentativ cu care deputații și senatorii sunt învestiți, nicio altă autoritate sau persoană, inclusiv un alt reprezentant popular sau un organ intern al camerelor Parlamentului, neavând capacitatea de a cenzura, contesta sau controla exercitarea mandatului parlamentar, inclusiv a acestei manifestări individuale, respectiv sprijinirea, sau nu, a unei propuneri legislative, proiect de hotărâre sau a unei moțiuni.

În cazul de față, până la momentul depunerii prezentului punct de vedere, nici un deputat sau senator nu și-a contestat semnătura prezentată în sprijinul moțiunii de cenzură depuse și, respectiv, nici nu și-a retras semnătura, deși aceștia au avut oportunitatea de a anunța plenul reunit al celor două Camere ale Parlamentului cu ocazia ședinței în cadrul căreia a fost citită moțiunea de cenzură ce face obiectul prezentei cauze. Mai mult decât atât, inițiatorii moțiunii de cenzură au acționat de maniera reconfirmării sprijinului acordat acestui demers parlamentar, depunând și în formă originală semnăturile comunicate anterior prin mijloace electronice conform practicii parlamentare contemporane determinate de contextul epidemiologic actual provocat de pandemia de COVID-19.

Cu toate acestea, în sesizare se arată că „inițierea unei moțiuni de cenzură și depunerea acesteia presupune în mod obligatoriu atât verificarea îndeplinirii condiției constituționale a numărului minim de inițiatori, cât și verificarea corolarului logic al acestuia, anume respectarea condiției de validitate a semnăturilor acordate în vederea inițierii moțiunii de cenzură.” Deși în continuare afirmă că „Această competență nu este atribuită în mod expres niciunei structuri parlamentare.”, autorul sesizării susține că „verificarea condițiilor de validitate atât cu privire la numărul minim de parlamentari, cât

și a semnăturilor acestora pentru inițierea unei moțiuni de cenzură nu se poate realiza decât de birourile permanente ale celor două Camere, în scopul pregătirii și asigurării desfășurării în bune condiții a lucrărilor ședințelor comune”.

Observăm astfel că, în susținerea sesizării, autorul invocă rațiuni proprii și interpretări in extenso ale unor prevederi constituționale și regulamentare redactate în mod exhaustiv, iar aceste interpretări personale în drept sunt lipsite de fundament juridic.

Având în vedere aspectele cuprinse în sesizare prin raportare la prevederile constituționale și regulamentare referitoare la inițierea moțiunii de cenzură, apreciem că autorul sesizării nu se referă, în realitate, la instituția juridică a Parlamentului, ca parte a pretinsului conflict juridic de natură constituțională, în sensul dispozițiilor art. 146 lit. e) din Constituție, republicată, ci la demersul procedural al unui număr de 124 de deputați și senatori care au inițiat împotriva Guvernului o moțiune de cenzură și la modalitatea în care aceștia și-au exercitat dreptul constituțional de a iniția o moțiune de cenzură. Pe baza prevederilor legii fundamentale, cu referire la instituția juridică a moțiunii de cenzură, Curtea Constituțională s-a pronunțat în sensul că aceasta se constituie într-un adevărat instrument de natură constituțională pus la îndemâna Parlamentului în vederea realizării controlului parlamentar asupra activității Guvernului (a se vedea Decizia nr. [1.525/2010](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 818 din 7 decembrie 2010). Or controlul parlamentar reglementat în legea fundamentală, exercitat prin intermediul moțiunii de cenzură, este o instituție juridică care nu trebuie izolată de principiul constituțional al colaborării loiale între instituțiile și autoritățile statului și nici de principiul loialității față de Constituție, ci trebuie coroborată și corelată cu aceste principii, astfel cum vom arăta în continuare.

Ca urmare a aspectelor semnalate, apreciem că, deși autorul sesizării s-a adresat Curții Constituționale cu cererea privind constatarea unui conflict juridic de natură constituțională între Parlament și Guvern, în temeiul dispozițiilor art. 146 lit. e) din Constituție, republicată, din motivarea sesizării reiese că autorul acesteia invocă în realitate critici de neconstituționalitate extrinsecă în privința inițierii și depunerii moțiunii

de cenzură înregistrate la Cancelaria Președintelui Camerei Deputaților și a Președintelui Senatului cu nr. 2MC în data de 3 septembrie 2021.

Față de cele constatate mai sus, subliniem că solicitarea autorului sesizării de a verifica îndeplinirea condițiilor de constituționalitate extrinsecă asociate instituției juridice a moțiunii de cenzură, act eminent politic al deputaților și senatorilor, nu se circumscrie în sfera conflictului juridic de natură constituțională.

2. Referitor la comunicarea către Guvern a moțiunii de cenzură nr. 2 din data de 3 septembrie 2021 de către Președintele Camerei Deputaților, constatăm că aceasta a avut loc în acord cu prevederile regulamentare incidente, din perspectiva colaborării loiale între Parlament și Guvern.

Conduita instituțională care se circumscrie colaborării loiale dintre autoritățile publice considerăm că are o componentă întemeiată pe practici constituționale care au ca deziderat buna funcționare a instituțiilor statului, buna administrare a intereselor publice și respectul față de drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor. Precumpănitor este evitarea conflictelor interinstituționale și înlăturarea blocajelor în exercițiul prerogativelor legale. Instrumentele care concură la realizarea acestor obiective și care fac dovada unui comportament loial față de valorile constituționale sunt dialogul instituțional și stabilirea unor practici reciproc acceptate. În virtutea principiului cooperării loiale între autorități este, astfel, necesar ca fiecare dintre acestea să depună diligențe raționale și sporite în cadrul dialogului instituțional legal pentru evitarea generării de conflicte juridice de natură constituțională. Prin urmare, colaborarea loială presupune, dincolo de respectul față de lege, respectul reciproc al autorităților/instituțiilor statului, ca expresie a unor valori constituționale însușite, asumate și promovate, în scopul asigurării echilibrului între puterile statului. Din această perspectivă, loialitatea constituțională poate fi caracterizată ca un principiu intrinsec legii fundamentale, în vreme ce colaborarea loială între autoritățile/instituțiile statului are un rol definitoriu în implementarea Constituției.

Apreciem că noțiunea de colaborare loială are un conținut dinamic, atât în funcție de actorii implicați, cât și prin raportare la evoluția cadrului legislativ care reglementează relațiile interinstituționale sau existența unor bune practici/cutume care guvernează aceste relații, cu considerarea faptului că loialitatea instituțiilor/autorităților statului trebuie manifestată întotdeauna față de principii și valori constituționale, iar relațiile interinstituționale trebuie guvernate de dialog, echilibru și respect reciproc.

Din perspectiva practicii procedurale parlamentare desfășurate în situațiile moțiunilor de cenzură, evidențiem că, de regulă, Birourile permanente ale Camerei Deputaților și Senatului se întrunesc în ședință comună la data depunerii moțiunii, stabilesc momentul prezentării, respectiv pe cel al dezbaterii sale, care urmează să aibă loc în plenul reunit al Parlamentului, iar președintele Camerei Deputaților aduce la cunoștința Guvernului atât moțiunea de cenzură, cât și reperele temporale stabilite. Astfel, Guvernului îi sunt puse la dispoziție încă din fază incipientă elementele esențiale de care trebuie să țină seama pentru apărarea pe care urmează să o conceapă în fața pericolului de pierdere a mandatului.

În speța dedusă controlului de constituționalitate, astfel cum am arătat anterior, la data de 3 septembrie 2021 a fost depusă o moțiune de cenzură. În vederea îndeplinirii obligațiilor prevăzute de art. 94 alin. (1) din Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului, republicat, la aceeași dată, respectiv 3 septembrie 2021, au fost convocate Birourile permanente ale Camerei Deputaților și Senatului, ședință comună care nu a putut avea loc din cauza lipsei cvorumului legal. Ulterior, convocarea a fost reluată pentru zilele de 4, 6 și 7 septembrie 2021, cu același rezultat. Se constată așadar existența unui blocaj intrainstituțional la nivelul celor două Camere ale Parlamentului în legătură cu stabilirea calendarului pentru prezentarea, dezbaterea și votarea moțiunii de cenzură. **Pentru a evita un ulterior potențial blocaj în derularea procedurii referitoare la dezbaterea moțiunii de cenzură, în temeiul dispozițiilor art. 113 alin. (2) din Constituție, republicată, și ale art. 94 din Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului, republicat, președintele**

Camerei Deputaților a comunicat Guvernului moțiunea de cenzură și a stabilit, împreună cu președintele Senatului, în conformitate cu dispozițiile art. 14 alin. (1) din același act normativ, data prezentării moțiunii de cenzură în plenul Parlamentului.

Conduita instituțională astfel manifestată de președintele Camerei Deputaților este în deplin acord cu jurisprudența forului constituțional, prin prisma Deciziei Curții Constituționale nr. 1.525/2010, potrivit căreia „depunerea moțiunii de cenzură are semnificația declanșării controlului parlamentar asupra activității Guvernului și mutatis mutandis constituie un act irevocabil în sensul inițierii acestui control; este o armă pusă îndeobște la îndemâna opoziției parlamentare și nu în ultimul rând este o formă de exprimare a opoziției față de măsurile adoptate de Guvern. În consecință, împiedicarea prezentării și refuzul de a dezbate o moțiune de cenzură deja depusă sunt contrare Constituției, întrucât acest lucru ar echivala cu eliminarea posibilității opoziției parlamentare de a cenzura și controla deciziile guvernamentale de angajare a răspunderii. Astfel, în cauza de față, Curtea reține că Parlamentul, prin reprezentantul său, și anume președintele Senatului, nu a respectat termenul de prezentare a moțiunii de cenzură în ședința comună a celor două Camere de cel mult 5 zile de la data depunerii acesteia, prevăzut de art. 78 alin. (1) din Regulamentul ședințelor comune ale Camerei Deputaților și Senatului, ceea ce se constituie într-o piedică la prezentarea moțiunii de cenzură depusă de opoziția parlamentară. Mai mult, având în vedere cele arătate mai sus, dezbateră moțiunii de cenzură trebuia deja demarată, ceea ce nu s-a întâmplat, astfel încât Curtea constată că Parlamentul, prin reprezentantul său, și anume președintele Senatului, refuză supunerea acesteia spre dezbateră în ședința comună a celor două Camere ale Parlamentului, contrar prevederilor art. 114 alin. (2) coroborate cu cele ale art. 113 alin. (3) din Constituție”. Totodată, **demersurile procedurale întreprinse de președintele Camerei Deputaților sunt conforme și cu Decizia Curții Constituționale nr. 609/2020**, prin care este statuat că „Odată depusă, în sarcina Parlamentului se nasc o serie de obligații legate, ce nu pot fi fragmentate. Astfel, în cel mult 5 zile de la data depunerii,

moțiunea de cenzură trebuie prezentată în ședința comună a celor două Camere [art. 94 alin. (1) teza a doua din Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului, aprobat prin Hotărârea Parlamentului României nr. 4/1992, republicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 247 din 25 martie 2020], iar după 3 zile de la prezentare trebuie dezbătută și votată [art. 113 alin. (3) din Constituție și art. 94 alin. (2) din Regulament]”.

Apreciem că acțiunile președintelui Camerei Deputaților desfășurate la nivel instituțional valorizează ordinea normativă constituțională, în sensul considerațiilor care fundamentează Decizia Curții Constituționale nr. 611/2017, armonizând practica parlamentară, a cărei aplicare în speța dedusă controlului de constituționalitate nu a dovedit eficiență și predictibilitate, cu soluții care să surmonteze eventualele blocaje instituționale. Comunicarea moțiunii de cenzură către Guvern și emiterea informării cu privire la convocarea plenului reunit pentru data de 9 septembrie 2021 în vederea prezentării moțiunii de cenzură, ca reper esențial pentru dezbaterea sa, reprezintă activități concrete prin care ordinea constituțională în derularea procedurii parlamentare speciale a retragerii încrederii acordate Guvernului a fost reafirmată ca fiind primordială, în special în contextul lipsei cvorumului legal de lucru pentru ședințele comune ale Birourilor permanente ale Camerei Deputaților și Senatului având ca obiect stabilirea calendarului prezentării și dezbaterii moțiunii de cenzură.

În contextul impedimentelor obiective, neîntrunirea cvorumului în cadrul ședințelor Birourilor permanente reunite ale Camerei Deputaților și Senatului, care au afectat buna funcționare a procedurii parlamentare și a necesității armonizării acestuia cu imperativul respectării principiului loialității constituționale, Președintele Camerei Deputaților nu a putut da eficiență prevederilor regulamentare referitoare la comunicarea moțiunii de cenzură până nu a acționat în mod loial și pe plan intrainstituțional, epuizând toate resorturile în demersul de a desfășura o ședință a Birourilor permanente reunite ale celor două Camere ale Parlamentului. Totodată, trebuie avut în vedere și faptul că Președintele Camerei Deputaților a primit moțiunea de cenzură la un moment în care

autoritatea destinatară, respectiv Guvernul României, nu mai putea primi comunicarea acestuia pe căile oficiale întrucât se afla în afara programului său de lucru, astfel încât eventualul demers de comunicare s-ar fi lovit la acel moment de imposibilitatea finalizării sale. Același argument este valabil și pentru zilele imediat următoare depunerii moțiunii de cenzură, acestea fiind zile nelucrătoare, în cadrul cărora comunicarea Președintelui nu și-ar fi putut atinge obiectivul scontat.

În ziua lucrătoare imediat următoare celei de depunere a moțiunii de cenzură la Cancelaria Președintelui Camerei Deputaților s-au depus în original semnăturile de susținere a acesteia ce au fost depuse inițial prin mijloace electronice, conform practicii parlamentare actuale determinate de contextul pandemic. Această acțiune a inițiatorilor moțiunii de cenzură a reprezentat expresia intenției lor de a-și reafirma sprijinul pentru acest demers și nu a putut rămâne fără un răspuns procedural din partea Președintelui Camerei Deputaților. Acesta a acționat în mod loial încercând prezentarea moțiunii de cenzură împreună cu acele semnături depuse și în original, spre reiterarea celor depuse electronic, în cadrul Birourilor permanente reunite ale Camerei Deputaților și Senatului, fiind convocată o nouă ședință. Ca urmare a eșuării și a acestei încercări de prezentare a moțiunii de cenzură din cauza lipsei de cvorum, Președintele a realizat inevitabilitatea intervenirii unui blocaj în cadrul procedurii de control parlamentar asupra Guvernului prin intermediul moțiunii de cenzură, ceea ce ar fi fost contrar exigențelor constituționale, astfel cum acestea au fost reliefate în jurisprudența Curții Constituționale, și pe cale de consecință a acționat în spiritul principiului loialității constituționale, comunicând Guvernului României moțiunea de cenzură, dând astfel eficiență obiectivului urmărit de legiuitorul constituant, respectiv informarea executivului în vederea pregătirii unei apărări, cât și evitarea adoptării prin surprindere a unei moțiuni de cenzură.

Pentru a putea fi considerată ca semnificativă din perspectiva existenței unui conflict juridic de natură constituțională, comunicarea moțiunii de cenzură realizată de președintele Camerei Deputaților ulterioară momentului depunerii ar fi trebuit să

genereze neajunsuri ori chiar să provoace prejudicii Guvernului, afectând astfel echilibrul dintre cele două puteri ale statului.

Din analiza conținutului sesizării, constatăm însă că autorul acesteia nu descrie o relație de cauzalitate între actele, faptele, acțiunile sau inacțiunile care ar fi fost în competența președintelui Camerei Deputaților și la care acesta ar fi recurs sau de la care s-ar fi abținut, după caz, și afectarea drepturilor ori competențelor constituționale ale autorității executive, cu consecința împiedicării funcționării normale a acesteia și/sau a declanșării blocajului instituțional. În sesizare se observă că doar sunt prezumate, ipotetic, „abuzuri din partea Parlamentului” și considerații asociate de natură teoretică, argumentații care în opinia noastră nu pot demonstra în mod neunivoc existența unui conflict instituțional. În acest context, apreciem că nu poate fi reținută în sarcina președintelui Camerei Deputaților nicio poziționare expresă sau implicită care să determine tergiversarea ori blocarea dezbaterii moțiunii de cenzură, împrejurare care ar fi reprezentat cu adevărat o încălcare evidentă a relațiilor instituționale de rang constituțional. Dimpotrivă, considerăm că tocmai deciziile sale au contribuit în mare măsură la evitarea unor situații care ar fi putut antama un conflict juridic constituțional.

De asemenea, în speța dedusă controlului de constituționalitate nu poate fi reținută nici arogarea de către Parlamentul României, prin președintele Camerei Deputaților, a unor competențe care nu îi aparțin și nici încălcarea de către acesta a competențelor în materie care ar aparține Guvernului.

Prin urmare, considerăm că nu poate fi reținut ca fiind neconstituțional și neloial comportamentul Parlamentului, prin președintele Camerei Deputaților, din perspectiva modalității de comunicare către Guvern a moțiunii de cenzură.

Având în vedere considerentele de mai sus, constatăm că situația prezentată în sesizare nu presupune și nici nu conduce la existența unui conflict juridic de natură constituțională între autorități ale statului, în sensul Constituției și al legislației subsecvente și, ca urmare, propunem respingerea sesizării.

PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR

Ludovic Orban